

D ů v o d y:

Jmění náboženské matice jest ovšem samostatným, neosobním jměním, tudíž právníckou osobností dle §u 26 obč. zák., a na povaze její ničeho se nemění tím, že správu této nadace vede stát svými úřady. Ale otázka tato není pro tento spor výlučně rozhodna. Přisvědčiti jest odvolacímu soudu, že zásadně vyloučeno není, by správce jakéhokoliv cizího majetku svým vlastním jménem neujednal s někým smlouvu pracovní, nebo smlouvu o dílo dle §u 1151 obč. zák., třeba práce nebo dílo hospodářsky činěno jest pro spravovaný majetek. Ježto odvolací soud, jemuž dle §u 498 c. ř. s. přísluší přezkum zjištění prvního soudu, neshledal zjištění tato ve skutkové otázce, zda žalovaný erár ujednal smlouvu se žalobcem ve vlastním jméně, úplnými, nezbylo mu, než aby rozsudek první stolice zrušil a nařídil, by řízení bylo doplněno způsobem v napadeném rozsudku uvedeným.

Čís. 4495.

Pachtěři, jehož pachtovní právo nebylo vydražitelem převzato, přísluší z exekučně prodaných nemovitostí v pořadí pachtovního práva toliko nárok na náhradu škody, která mu skutečně vzešla, a nikoli náhrada ušlého zisku, zejména výnosu za příští léta. Pachtýř nemůže požadovati na vydražiteli náhradu zaplacených daní, odevzdal-li vydražitel nemovitosti dříve, než-li byl povinen. Přísluší mu však nárok na náhradu škody, již utrpěl tím, že musel předčasně prodati inventář.

(Rozh. ze dne 29. prosince 1924, R I 1031/24).

Pro Václava Š-a vázlo na dražebně prodané nemovitosti až do roku 1931 pachtovní právo, jehož vydražitel nepřevzal. Jako náhradu dle §u 227, odstavec druhý, ex. ř. určil soud první stolice Václavu Š-ovi 107.104 Kč, přikloniv se ku znaleckému posudku hospodářských znalců. Re k u r s n í s o u d vyhověl stížnostem Václava Š-a a dlužníka, zrušil napadené usnesení a uložil prvnímu soudu, by vyčkaje pravomoci vyslechl strany a doplniv řízení, znovu rozhodl. N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Řekurent hájí stanovisko, že mu jako pachtěři prodaných nemovitostí, jehož pachtovní právo bylo v pozemkové knize zapsáno, ale od vydražitelů nebylo převzato, přísluší jakožto odškodnění za zrušené pachtovní právo v jeho pořadí (§ 227 ex. ř.) netoliko skutečná škoda, nýbrž i ušlý zisk, najmě výnos z pachtovaných pozemků, jehož by v letech, ještě podle smlouvy do skončení pachtu zbývajících (do roku 1931) docílil. Toto své stanovisko opírá rekurent o ustanovení §u 1120 obč. zák., ale neprávem. Ustanovení §u 1120 obč. zák. týká se výslovně případu, kdy vlastník pachtovní předmět zcizí a pachtěř musí novému vlastníku ustoupiti, tedy případu, kde vlastníkem pachtovního předmětu ať zúmyslně

nebo z nedbalosti tím, že závazek z pachtovní smlouvy k dodržení jejímu na nového nabyvatele přenesen nebyl, byla pachtovní smlouva porušena. Od tohoto případu se podstatně liší případ nuceného prodeje pachtovního předmětu (§ 1121 obč. zák.), kde nejde o prodej se strany vlastníka a také z pravidla o zavinění jeho nemůže být řeči. Proto zákon v §u 1121 obč. zák. nestanovil a ani v novém znění tohoto §u nestanoví, že pachtéři, jenž musí proti náležité výpovědi vydražiteli ustoupiti, přísluší odškodnění v rozsahu §u 1120 obč. zák., to jest skutečná škoda a ušlý zisk (úplné zadostiučinění). Mimo to při odškodnění podle §u 1121 obč. zák. a §u 227 ex. ř. nejedná se o odškodnění se strany pro-pachtovatele, nýbrž o náhradu z prodané nemovitosti a to vzhledem k ostatním věřitelům, při čemž ovšem případné zavinění vlastníka, které by po případě odůvodňovalo nárok na ušlý zisk, zůstává stranou. Z těchto důvodů dlužno tedy souhlasiti s rekursním soudem, že rekurentu, ježto jeho pachtovní právo vydražiteli převzato nebylo, přísluší z prodaných realit v pořadí pachtovního práva toliko nárok na náhradu škody, která mu skutečně vzešla a nikoli také náhrada ušlého zisku, zejména výnosu, který by příští léta z pachtovních nemovitostí docílil. Co se týče ostatních položek, jež rekurent uvedl (§ 211 ex. ř.) jako složky požadovaného odškodnění, odpadají, protože usnesení rekursního soudu není v těchto bodech napadeno, nároky rekurenta na náhradu kompostu a hnoje, za osetí, za pojištění, případné odškodnění pro nedodání řepy do cukrovaru, a nedotčeno zůstává, nejsou rovněž napadeno, usnesení rekursního soudu ohledně vrácení zbytku kauce, ohledně náhrady za elektrické osvětlovací zařízení a za poplatky a vkladné z pachtovní smlouvy. Zbývá jen nárok na náhradu daní, připadajících na dobu od příklepu do 31. prosince 1923 v částce 2500 Kč, nárok na vrácení částky pachtovného 11.972 Kč dne 1. srpna 1923 zaplacené a nárok na náhradu škody, dle tvrzení rekurenta při inventáři mu vzešlé. Ohledně požadovaných daní dlužno ale přisvědčiti nižším soudům, že rekurent nemůže požadovati náhradu za ně z prodaných nemovitostí, neboť rekurent byl po dobu, na kterou daně byly zapláceny, oprávněn prodané nemovitosti užívatí a nebyl povinen ustoupiti vydražitelům dříve, až teprve na náležitou to jest šestiměsíční výpověď (§ 1121 obč. zák.). Odevzdal-li reality vydražitelům před tím, nepřísluší mu náhrada daní z nejvyššího podání. Z téhož důvodu nelze uznati za oprávněný nárok rekurentův na náhradu pachtovného v částce 11.972 Kč. Podle rekurentovy přihlášky jest to doplatek na pachtovné za rok 1923; po celý tento rok rekurent prodaných nemovitostí užíval, sklizně z nich vzal, pokud se týče užívatí jich mohl; proto není nárok na vrácení pachtovného opodstatněn. Pouze ohledně inventáře nelze souhlasiti s nižšími soudy, že ani tu rekurentovi odškodnění nepřísluší. Na rozdíl mezi cenou nákupní a cenou v době zrušení pachtovního práva rekurent ovšem nároků nemá, ale, utrpěl-li škodu tím, že následkem zrušení pachtovního práva nezbylo mu než inventář prodati v nevčas, se ztrátou, tedy za tuto škodu náhrada mu přísluší. V tomto bodě bylo rekursu přiznati oprávnění. Tím však napadené usnesení ve svém výroku, pokud jím usnesení prvního soudu ohledně nároku rekurenta a věřitelů jemu následujících se zrušuje a prvnímu soudu se ukládá, by o zrušené části rozvrhového usnesení znovu jednal a rozhodl, zůstává nedotčeno. Do-

tyčné jednání a nové rozhodnutí jest nutným, ježto první soud, jak správně uvádí rekursní soud, nepostupoval při rozvrhovém roku podle §u 213 ex. ř., nejednal se stranami o výši nároku za elektrické zařízení, o výši zbytku kauce, nejednal ve směru rekursním soudem uvedeném o poplatku a vkladném z pachtovní smlouvy a nebylo jednáno o škodě na inventáři; první soud také o tom nejednal, zdali rekurent ustoupil vydražitelům a má-li odškodnění býti z nejvyššího podání ihned přikázáno.

✱

Čís. 4496.

Lze požadovati vrácení toho, co muž poskytl ženě ve společném soužití, jež bylo založeno za účelem budoucího uzavření manželství, k němuž pak z důvodů rázu majetkového a ethického nedošlo.

(Rozh. ze dne 29. prosince 1924, R I 1091/24).

Žalobce sdílel několik let společnou domácnost se žalovanou, s níž hodlal též uzavřít sňatek. Ke sňatku však nedošlo, ač ze spoluzití stran vzešlo děcko. Žalobce, byv nucen vystěhovati se z usedlosti žalované, domáhal se na ní zaplacení mzdy za práce konané v usedlosti a vrácení zápůjček, poskytnutých žalované. Procesní soud první stolice žalobu zamítl, odvolací soud zrušil napadený rozsudek a uložil prvnímu soudu, by, vyčkaje pravomoci, ve věci dále jednal a ji znovu rozhodl. Důvod y. Soud první zamítl žalobu, jsa toho názoru, že poměr žalobce k žalované, z kterého vzešlo také děcko, byl konkubinátem, tedy poměrem odporujícím uznaným řádům společenským a dobrým mravům, a že proto uplatňování nároků o takový nedovolený poměr se opírajících jest vzhledem k předpisu § 879 obč. zák. nepřipustno. S názorem tím nelze však souhlasiti. Soud první především praví, že poměr, v jakém strany žily, odporuje uznaným řádům společenským a dobrým mravům. Nynější zákonodárství však nepohlíží, jak odvolatel správně uvádí na takový poměr s tohoto hlediska, nýbrž poměr takový výslovně uznává za přípustný a zákonu odpovídající. Neboť zákon ze dne 22. prosince 1920. čís. 689 sb. z. a n., jímž se mění některá ustanovení o pojištění dělníků pro případ nemoci, v § 6 (6) zaručuje poskytování pojišťovacích dávek příslušníkům rodiny, mezi nimiž mimo manžela, manželku a děti uvedena jest i — »družka«. — Avšak i kdyby poměr mezi stranami pokládán byl za takový, za jaký jej pokládá soud první stolice, byl by nemravným jen tento poměr sám, smlouvy vzhledem k tomuto poměru se vztahující přičily by se dobrým mravům a uplatňování nároků z nich bylo by nepřipustno, na příklad, kdyby jedna strana druhé slíbila odměnu za to, že k uskutečnění poměru takového dojde, nebo že v něm po určitou dobu bude setrváno, nebo kdyby některá strana od druhé dala si slíbiti náhradu pro případ, že by taťo přerušila smluvené spoluzití. O takový nárok však v tomto případě nejde. Žalobce tvrdí, že se dohodl se žalovanou, že uzavrou spolu sňatek manželský, že z důvodu toho přestěhoval se do hospodářství žalované, konal tam práce, vnesl do hospodářství různé předměty a poskytl hotové zápůjčky, žalovaná však úmluvy nedodržela. Úmluva uzavřít manželský sňatek, není nedovolenou, nemravnou, neboť zákon v § 45 obč. zák. takový vzájemný